

De Nutteloosheid van Niets

Peter Stinckens

Titel: De nutteloosheid van het niets

Auteur: Peter Stinckens

Copyright: © 2026 Peter Stinckens, alle rechten voorbehouden

ISBN: 9789465466262

Lectori dedicandum

(Aan de lezer)

Voor wie ooit merkte
dat alles correct verliep
en toch fout liep.

Voor wie zweeg
niet uit lafheid,
maar omdat woorden te licht bleken.

Voor wie nooit iets verkeerd wilde doen
en precies daardoor alles verloor.

Dit boek is niet geschreven
om te overtuigen,
of om te troosten,
maar om iets zichtbaar te maken
dat meestal correct wordt weggewerkt.

Lees langzaam.
Niets spoedt hier.

I de vermoeide ochtend

Hij was al te laat vóór hij wist dat hij te laat zou zijn, en dat maakte alles nog erger. De ochtend had zich gedragen als een slecht opgevoed kind, zichtbaar en hoorbaar aanwezig, licht vijandig, en vastbesloten om elke vorm van goed gedrag te saboteren. Zijn jas bleef haken aan de klink, de lift stopte op elke verdieping behalve de zijne, en de straat—die brede, zelfgenoegzame laan die zich elke ochtend aan de stad opdringt als een noodzakelijke vernedering—lag er bij alsof ze speciaal voor hem was uitgesteld, eindeloos, luidruchtig, onverschillig.

Hij wandelde snel, het soort snel dat men zichzelf aanleert uit een mix van schuld en ambitie, hoofd licht vooruit, schouders aangespannen, alsof haast een spier was die je kon trainen tot morele superioriteit. De stoep bood weerstand. Andere lichamen bewogen zich met een hinderlijke autonomie door zijn traject, mensen die niet wisten dat hij een deadline had, gezichten zonder besef van urgentie, armen die zwaaiden, telefoons die aandacht opeisten. Het was de dagelijkse confrontatie met het democratische drama van de stad, iedereen mocht hier zijn, zelfs zij die nergens heen moeten.

Aan het einde van de laan zag hij het al aankomen, kleur waar normaliter grijs heerste, spandoeken als slecht ontworpen ondoordachte meningen, vlaggen die klapperden met de agressie van ongeadresseerde woede. Het soort geluid dat niet voortbewoog maar zich vastzette. Een massa, niet lopend maar stollend. Betoging. Natuurlijk. Net vandaag. Net hier. De stad had opnieuw besloten dat zijn traject onderhandelbaar was.

Hij vertraagde, niet uit keuze maar noodzaak. De stoep liep dood in een linie van mensen met fluoehesjes en ernstige gezichten, het soort ernst dat alleen kan bestaan wanneer men zich beroept op abstracties, orde, veiligheid, verloop. Een agent hief zijn hand zonder hem aan te kijken, een universeel gebaar dat zei: *tot hier en niet verder, individu*. Er werd hem niets uitgelegd, uitleg is immers voor wie tijd heeft en belangrijk genoeg is.

Achter de barrière pulseerde de betoging als een slecht gereguleerde hartslag. Leuzen die zichzelf herhaalden tot ze gewichtloos werden, stemmen die schorheid droegen als keurmerk, trommels die deden alsof ritme overtuigingskracht kon vervangen. Spandoeken kondigden eisen aan met de grafische finesse van wanhoop. Alles was dringend, alles was belangrijk, alles blokkeerde precies dat ene kruispunt dat hij moest oversteken om ergens te geraken waar hij niet eens wilde zijn.

Hij probeerde langs de rand te glijpen, met de hoffelijke schaamte van iemand die weet dat hij moreel tekortschiet maar praktisch gelijk heeft. “Ik moet daar zijn,” zei hij tegen niemand in het bijzonder, en het klonk meteen belachelijk: alsof aanwezigheid een argument was. Een vrouw met een megafoon keek dwars door hem heen. Voor haar was hij geen lichaam, maar een verstoring van het verhaal.

De laan zelf leek te genieten. Die brede ader van asfalt, doorgaans in dienst van efficiëntie, lag nu open als een wond waar iedereen in mocht roeren. Auto’s stonden stil met gedoofde motoren en opgeheven motorkappen, alsof ze zich aan het einde der tijden hadden neergevlid. De stad had gekozen voor stilstand, ceremonieel en luid.

Hij bleef staan, letterlijk aan de verkeerde kant. De tijd drong niet voort, maar duwde van binnenuit tegen zijn borst. Elke minuut zonder beweging voelde als een lichte beschuldiging. Hij dacht

aan zijn werk, aan deadlines die arbitrair maar dwingend en onmiskenbaar waren, aan mails die al half verontwaardigd op hem wachtten. En hij haatte zichzelf omdat dat alles hem belangrijker leek dan wat hier gebeurde—en hij haatte hen omdat ze van hem verwachtten dat hij dat niet zou doen.

Uiteindelijk deed hij wat iedereen doet wanneer overtuiging en noodzaak elkaar gijzelen, hij wachtte. Niet uit solidariteit, niet uit begrip, maar uit gebrek aan opties. En terwijl de slogans over hem heen gleden als graffiti geluiden, voelde hij hoe de stad hem langzaam heropvoedde, je mag hier bewegen, zolang je niks nodig hebt.

Zijn naam was Laurens De Wilde, negenendertig jaar oud, senior projectcoördinator bij een consultancybedrijf dat zichzelf graag omschreef als *wendbaar* maar in werkelijkheid vooral bestond uit spreadsheets, statische PowerPoints en het permanente vermoeden dat alles dringend was zolang niemand exact kon uitleggen waarom. Laurens was geen man met overtuigingen, maar met verantwoordelijkheden, en dat was in de praktijk veel vermoeiender. Zijn job bestond uit het verplaatsen van abstracties tussen vergaderzalen, het herformuleren van banaliteiten tot strategische inzichten, en het bewaken van deadlines die hij niet had vastgelegd maar wel schuldgevoel bij voelde.

Nu stond hij hier, met een laptoptas die gevaarlijk licht aanvoelde, alsof zelfs zijn werk vandaag had besloten hem niet ernstig te nemen, in een jas die net te dun was voor dit seizoen en te dik voor elke vorm van moreel comfort. Zijn lichaam was gebouwd op haast; kuitspieren permanent op scherp, ademhaling kort en scheef, hoofd altijd net iets te ver vooruit, alsof hij zijn eigen leven probeerde in te halen. Stilstaan deed pijn.

Niet fysiek, maar op die andere manier, die je niet kan masseren en die zich nestelt achter het borstbeen als een slecht geplaatst argument.

Hij keek opnieuw naar de betoging, nu niet meer als obstakel maar als belediging. Al die mensen die hier stonden, die de luxe hadden om te staan, te roepen, te herhalen. Zij hadden tijd. Of deden althans alsof. Hun levens leken breed genoeg om er een moreel standpunt in uit te spreiden, inclusief spandoek, fluitje en thermos. Laurens voelde hoe zijn wanhoop zich mengde met iets dat op jaloezie leek, maar dat hij resoluut niet zo wilde benoemen. Jaloezie was voor mensen zonder agenda.

Zijn telefoon trilde. Een mail. *“Ben je onderweg? We starten stipt.”* Stipt. Het woord landde met het gewicht van een ethisch oordeel. Hij typte niets terug, omdat elk antwoord een leugen zou zijn, en hij vandaag al genoeg compromissen met de werkelijkheid had gesloten vóór negen uur 's ochtends. De gedachte dat hij hier zou blijven staan, dat zijn vooruitgang, zorgvuldig verdeeld in kwartieren en actielijstjes, hier zou oplossen in een zee van slogans—joeg hem een bijna dwangmatige paniek aan. Het was geen angst om te laat te zijn; het was de angst irrelevant te worden door stilstand.

Hij probeerde opnieuw. Een paar stappen naar voren, datzelfde hoffelijke knikje, ditmaal met een vleugje wanhoop in de mondhoeken, alsof beleefdheid alsnog toegang kon kopen. “Ik moet echt door,” zei hij, iets luider nu, alsof volume urgentie creëerde. Een man met een vlag keek hem aan met een blik die zowel vermoeid als superieur was, zoals alleen mensen kunnen kijken die denken namens iets groters te spreken. “Iedereen moet ergens door,” antwoordde hij, en daarmee was de discussie beëindigd, want algemeenheden winnen het altijd van individuele nood en redelijkheid.

Laurens voelde hoe zijn gedachten begonnen te versnellen, rondjes renden zonder uitweg. Als hij nu omkeerde, verloor hij tijd. Als hij bleef staan, verloor hij controle. De stad had hem op dit kruispunt vastgepind tussen twee vormen van falen, moreel tekortschieten door te willen passeren, of professioneel verdampen door te wachten. Zijn handen tintelden. Hij stelde zich voor hoe zijn collega's ondertussen hun laptops openklapten, water inschonken, small talk verrichtten, al die rituelen van professionele schijnbewegingen, terwijl zijn stoel leeg bleef als een stille aanklacht.

Hij zag zichzelf al uitleggen waarom hij te laat was. *Een betoging*. Het klonk zwak. Bijna anekdotisch. Alsof hij had gekozen voor vertraging. De stad zou winnen. De betoging zou winnen. Zelfs zijn afwezigheid zou productief zijn als tegenbewijs van zijn engagement, als bewijs van verstoring, terwijl hijzelf hier stond met niets in handen behalve de steeds luidere aandrang om te bewegen, om door te gaan, om in godsnaam niet te verdwijnen in deze collectieve pauze.

En dus bleef hij staan, trillend van ingehouden vooruitgang, een man ontworpen voor trajecten maar vastgezet in een moreel kruispunt, verlangend naar een opening die niet kwam, haatdragend aan alles wat groter was dan hij en niets om hem gaf.

“Luister,” zei Laurens, en hij hoorde zelf hoe dun dat woord klonk, als een rand van redelijkheid die al te vaak was vastgenomen. Hij had zich losgemaakt uit de wachtende menigte en stond nu half voor de barrière, net dichtbij genoeg om gezien te worden, niet dichtbij genoeg om ernstig genomen te worden. Zijn stem moest concurreren met een trommel, twee megafonen en het collectieve genot van mensen die eindelijk het volume van hun eigen bestaan mochten opvoeren. “Ik vraag niet dat jullie

stoppen. Ik vraag niet dat jullie weggaan. Ik moet gewoon—” Hij zocht naar een woord dat klein genoeg was om niet belachelijk te zijn. “—oversteken.”

Een vrouw draaide zich naar hem om met een beweging die geoeft was, professioneel bijna. Ze droeg een sjaal die duidelijk ooit had gestaan voor iets, nu vooral dienstdeed als herkenningsteken. “Dat kan niet,” zei ze, met de kalmte van iemand die gewoonte heeft gemaakt van verbod. Niet streng, niet boos, eerder mild, zoals men tegen een kind zegt dat vuur geen speelgoed is. “Dit is een betoging.”

“Dat zie ik ook,” zei Laurens, scherper dan hij had gewild. “Ik zie het al tien minuten.” Hij merkte hoe die zin zijn morele krediet verder deed verdampen. Kritiek op zichtbaarheid is altijd verdacht.

“Dan begrijp je ook,” vervolgde ze, “dat dit belangrijk is.”

Dat was het woord. Belangrijk. Het hing tussen hen in als een heilig relik dat niemand durfde aan te raken, bang om onwaardig te blijken. Laurens voelde hoe iets in hem losschoot, een klein mechanisch klikje achter de ogen, waar normaal gezien zelfcontrole zit. “Belangrijk voor wie?” vroeg hij. Niet spottend, niet uitdagend maar oprecht. Misschien was dat wel het probleem. “Voor wie is dit belangrijk nu? Voor mij is het belangrijk dat ik op tijd ben. Voor mijn werk. Voor mijn...” Hij stokte. Productiviteit klonk ineens obsceniteitsachtig luid.

De vrouw zuchtte, draaide zich een halve slag van hem af, alsof ze hem al aan het verwerken was tot randinformatie. “Iedereen heeft wel iets,” zei ze. En daarmee had ze gelijk op de manier die alles afsluit. Iedereen *heeft* iets. Daarom beslist uiteindelijk niemand.

Achter haar keek een man met een vlag Laurens recht aan, dit keer zonder superioriteit, maar met iets dat leek op vermoeidheid

vermengd met eigenaarschap. “Je denkt dat jij de enige bent die ergens moet zijn?” zei hij. De vlag schuurde langs het asfalt toen hij hem liet zakken. “Denk je dat wij hier voor ons plezier staan?”

“Ik denk aan niemand z’n plezier verdomme,” zei Laurens, nu hoorbaar te luid. En onmiddellijk wist hij het, dit kost me alles. Volume creëert geen immers urgentie, alleen maar wantrouwen. “Ik denk aan tijd. Aan vandaag. Aan mijn baas die dit niet wil horen.” Hij maakte een beweging met zijn hand, richting massa. “Dit wordt een excuus in een inbox. En ik ben het excuus.”

Er viel een kleine stilte rond hen. Niet omdat hij iets overtuigends had gezegd, maar omdat iemand de trom sloeg op het verkeerde moment. Een vals ritme, net genoeg om aandacht te trekken. Laurens stond daar, zichtbaar hijgend nu, zijn lichaam in open conflictlijn met een wereld die hem al had weggeschreven als detail.

“Je kan wachten,” zei de man met de vlag uiteindelijk. Niet hard, niet triomfantelijk. Eerder als vaststelling of een vonnis.

Laurens knikte langzaam. “Ja,” zei hij. “Dat kan.” En terwijl hij het zei, voelde hij hoe elk jaar training in doelgerichtheid, elke motivatiemail over *ownership* en *drive*, elk ochtendritueel van haast en praktische zelfhaat zich tegen hem keerde. Want wachten was altijd het enige dat hij nooit had geleerd. Wachten had geen KPI. Geen output. Geen verantwoording.

Hij deed nog één stap naar voren, niet zozeer om door te breken maar eerder om te voelen hoe het is om tegengehouden te worden. Zijn schouder tikte tegen het lint. Het gaf mee, nauwelijks, maar genoeg om hem te laten verstaan dat ook dit een grens was, dat ook dit was vastgelegd. Iemand riep iets achter hem. Iemand anders lachte. De stad keek toe, zoals steden altijd kijken wanneer één individu eindelijk botst op een groter verhaal.

En Laurens, Laurens bleef staan, woedend en machteloos, zijn handen gebald rond een toekomst die vandaag even geen ingang had gekregen. Wachten was zijn enige optie.

Met dat ene besef, *wachten*, viel de spanning niet weg, maar zakte ze in zichzelf, als een long die plots beseft dat hij al die tijd te diep ademhaalde. Laurens stapte achteruit, niet zozeer omdat iemand hem daartoe dwong, maar misschien omdat zijn lichaam eindelijk begreep wat zijn hoofd bleef weigeren, dat er vandaag geen doorgang kwam. De barrière had haar werk gedaan zonder te bewegen. Hij stond weer tussen de anderen, herleid tot een anoniem gewicht op de trottoirrand, een paar schoenen onder een mantel van ongeduld.

Zijn handen trilden nog, maar niet langer van woede, eerder van een onbruikbare energie die nergens naartoe kon. Hij voelde zich plots belachelijk zichtbaar. Hij was die man die even dacht dat volume, argumenten of correcte vervoegingen hem zouden redden. Rond hem hervatte de betoging haar ritme, alsof hij er nooit tussen had gestaan. De slogans sloten zich weer als water na een steenworp. Hij was geen voetnoot geworden, zelfs geen afwijking. Hoogstens een korte hapering in de luchtverplaatsing.

Zijn telefoon trilde opnieuw. Geen nieuwe mail. Een automatische herinnering: "*Dagplanning geüpdatet.*" Het scherm lichtte op met een optimisme dat hem misselijk maakte. Plannen gingen altijd door. Mensen niet per se. Hij borg het toestel weg met een te voortvarend gebaar en voelde toen pas hoe zwaar het ding eigenlijk was, die zak vol verwachtingen die hij elke ochtend achteloos meesleurde.

Iets in hem gaf het op. Niet dramatisch, niet met tranen of grote woorden, maar zoals spieren het opgeven wanneer ze te lang nuttig zijn geweest. Zijn knieën knikten nauwelijks zichtbaar. Hij

leunde tegen een gevel die rook naar oude regen en fastfoodvet, en merkte dat hij voor het eerst die ochtend niets deed wat ergens toe leidde. Hij stond er gewoon. Adem in. Adem uit. Geen vooruitgang. Geen achterstand. Alleen aanwezigheid, kaal en ongedekt.

Een vrouw van middelbare leeftijd stond naast hem met de blik van iemand die haar verontwaardiging al had opgebruikt. Ze stootte hem per ongeluk aan met haar elleboog en mompelde iets verontschuldigungs. Hij knikte. Dat was het. Dat was de hele interactie. Geen debat, geen moraal. Gewoon twee lichamen die elkaar even raakten omdat de ruimte te schaars was geworden. Het voelde intiemer dan alles wat hij zonet had gezegd.

Laurens keek nog één keer naar de laan. De brede, trotse as van de stad lag er nu niet vijandig bij, maar gesloten, zoals een deur waarachter niets op hem wachtte behalve dezelfde dag, maar dan iets later. Hij zou te laat zijn. Of hij zou niet komen. Het verschil bleek ineens verrassend klein.

Hij haalde zijn agenda niet meer boven. Dacht niet verder dan de volgende minuut. Er groeide een dunne, ongemakkelijke stilte in hem, geen rust maar ook geen paniek. Er groeide eerder een vacuüm waar normaal gesproken haast woonde. Hij voelde zich lichter en tegelijk zwaarder, alsof hij iets kwijt was waarvan hij nooit zeker was geweest dat het van hem was.

De betoging ging verder. De stad ook. En Laurens bleef staan, niet meer woedend, niet meer strijdlustig, maar merkwaardig leeg, als iemand die na lang duwen plots merkt dat de muur al die tijd dragend was—en dat je er niet doorheen hoeft om te beseffen dat hij bestaat.

In vergaderzaal B-3 hing de stilte van een ruimte die was gereserveerd voor efficiëntie en voorlopig niet wist wat ze met zichzelf aan moest. De tafel blonk met die kille, anonieme glans die alleen ontstaat wanneer schoonmaak en verwachting elkaar net niet raken. Acht stoelen waren bezet, twee nog leeg. Eén daarvan was van Laurens De Wilde. Dat was merkwaardig genoeg om te benoemen, maar niet vreemd genoeg om al onrustig te worden.

Ze waren gaan zitten zoals altijd. Jassen aan stoelleuning en gehangen in zorgvuldig verschillende graden van nonchalance. Laptops opengeklapt met een soort rituele ernst. Water ingeschonken. De projector zoemde alvast, omdat niemand graag degene is die straks toegeeft dat hij niet weet hoe het ding werkt. De vergadering was aangekondigd als *strategisch*, wat in de praktijk betekende dat er meer slides dan uitspraken zouden zijn, en dat iedereen zijn aanwezigheid later zou verantwoorden met de bewering dat het “belangrijk was om erbij te zijn geweest”.

“Waar is Laurens?” zei iemand uiteindelijk, op de toon waarop men vraagt waar een kantoorplant is gebleven, niet zozeer bezorgd, maar licht geïrriteerd door de breuk in het decor.

Er werd naar de klok gekeken. Niet ostentatief, niet beschuldigend, eerder professioneel, alsof tijd hier een hulpmiddel was en geen oordeel. Laurens was nooit te laat. Dat was een van de weinige dingen die men van hem wist zonder hem daadwerkelijk te kennen. Hij kwam altijd binnen tussen minuut min één en minuut nul, ging zitten, knikte, zei indien nodig één zin die het gesprek correct samenvatte, en verdween daarna weer in een productieve schaduw. Geen zichtbaarheid, geen frictie. Standvastig. Betrouwbaar. Onopvallend tot op het irritante af.

En juist daarom—daarom alleen al—werd zijn afwezigheid gevoeld als een kleine storing. Een misrekening. Iemand maakte

een grap over files. Iemand anders opperde een probleem met het openbaar vervoer. Niemand zei wat iedereen dacht, dat Laurens waarschijnlijk toch wel ergens vast zat in iets onbelangrijks, en dat zijn punctualiteit net zo mechanisch was als zijn bijdragen.

“Typisch,” zei een vrouw met een zorgvuldig beheerste glimlach, “net vandaag.” Ze bedoelde niet *net vandaag* maar *net nu we eindelijk beginnen*, wat in deze context betekende *nu ik wil spreken zonder onderbroken te worden door iemand die altijd gelijk heeft zonder het ooit op te eisen*.

Laurens werd hier niet gehaat om iets wat hij deed. Dat zou makkelijker zijn geweest. Hij werd gehaat om wat hij niet deed. Hij eiste geen ruimte op. Hij maakte geen grappen. Hij liet geen sporen na. Zijn betrouwbaarheid had iets verwijtends, alsof hij met zijn stille aanwezigheid suggereerde dat discipline een keuze was, en dat maakte anderen zenuwachtig. Grijs muizen zijn gevaarlijk omdat ze niets opeisen, en daardoor alles onthouden.

“Zullen we alvast beginnen?” zei iemand. Dat was geen vraag maar een poging om de afwezigheid administratief ongedaan te maken. De vergadering begon dus zonder Laurens, maar niet echt. Zijn stoel bleef zichtbaar leeg, een vorm in negatieve ruimte. Elke zin werd uitgesproken met de impliciete verwachting dat hij zo meteen zou binnenkomen, jasje nog half aan, excuses murmelend, en daarmee de verstoring zou afsluiten.

Maar hij kwam niet.

Na vijf minuten had zijn afwezigheid een andere status gekregen. Niet langer een anomalie, maar een gegeven. Er werd iets te hard gepraat. Iemand nam het woord dat anders waarschijnlijk bij Laurens zou zijn beland, en zei te veel. Te uitgebreid. Met slides. Er werd geknikt, maar niet overtuigd. Zonder Laurens' zwijgzame bevestiging hing elk punt losser in de lucht, alsof het nergens tegenaan mocht leunen.

“Hij zal wel iets belangrijks hebben,” zei iemand, en bedoelde daarmee *iets wat minder belangrijk was dan dit*.

Iemand stuurde een bericht. Maar niemand belde. Laurens was het soort collega dat men niet stoorde tenzij hij stoorde door er niet te zijn. Zijn functie was die van stil referentiepunt, zolang hij aanwezig was, klopte het geheel. Zonder hem werd zichtbaar hoe weinig dat geheel eigenlijk samenhang.

De vergadering schoof verder. De agenda werd afgewerkt met de lichte frustratie van mensen die weten dat ze praten om de leegte te vullen. En ergens, zonder dat iemand het hardop uitsprak, groeide een vreemd, ongemakkelijk besef: dat Laurens, door één keer niet te verschijnen, meer aandacht opeiste dan hij in jaren had gedaan.

En dat dat hem waarschijnlijk nog meer kwalijk genomen zou worden dan al het andere wat hij nooit had misdaan.

Na afloop van de vergadering bleef vergaderzaal B-3 nog even hangen in dat specifieke soort post-efficiëntie dat alleen kantoren kennen, stoelen die te dicht bij de tafel staan om spontaan te lijken, kopjes met bruine randen die niemand als de zijne herkende, een scherm waarop “Einde presentatie” stond alsof dat een geruststelling was. Mensen pakten hun spullen bijeen met het geroutineerde geduld van wie weet dat niets hier echt is afgerond, enkel verschoven.

Bij de koffiehoeke, een soort architecturaal compromis tussen huiselijkheid en logistiek falen, bleef Dirk Vanhoutte staan, afdelingshoofd, vijftigplus, met de kaaklijn van iemand die ooit besliste om geen hals meer te hebben. Dirk droeg altijd hetzelfde soort hemd, vaag lichtblauw, te goed gestreken en met die subtiele strakheid die verraadt dat de drager elke ochtend met zijn

spiegel onderhandelt over autoriteit. Zijn buik begon waar zijn overtuigingen ophielden en zijn blik had permanent iets van een personeelsbeoordeling die per ongeluk is blijven openstaan.

Naast hem stond Sofie Martens, business development manager, begin veertig, altijd net iets te luid gekleed voor de ruimte waarin ze zich bevond. Haar blazer was vandaag koraalrood een soort kleur die niets anders wilde dan gezien worden. Haar glimlach was inge oefend op het niveau van “ik ben empathisch zolang het strategisch blijft”. Sofie praatte met haar handen, zelfs wanneer ze zweeg en had de gave om elke stilte te voorzien van haar eigen interpretatie.

“Dat hij er niet was,” zei Dirk, traag, met dat stemvolume dat suggereerde dat woede een keuze is die hij zorgvuldig doseert, “dat kan eigenlijk niet.”

Sofie schraapte een suikerzakje open met meer overgave dan nodig. “Hij is nooit te laat,” zei ze, op een toon die tegelijk vaststelde en beschuldigde. “Dat maakt het juist zo... verdacht.” Ze roerde haar koffie, ook al had Dirk geen vraag gesteld.

Dirk knikte. Niet omdat hij het ermee eens was, maar omdat knikken zijn standaardreactie was op alles wat afweek van de norm. “Laurens is voorspelbaar,” zei hij. “En dat is zijn functie ook. Als zo iemand onvoorspelbaar wordt, dan is dat een probleem. Geen groot probleem,” voegde hij eraan toe, wat automatisch betekende dat het dat wel was. “Maar wel eentje dat ik wil zien.”

Sofie glimlachte. “Misschien had hij gewoon iets,” zei ze, en liet het woord *iets* vallen alsof het besmet was. “Een file. Een privé-ding. Je weet wel.” Ze wist niet. Ze had Laurens nooit iets privés zien hebben.

Dirk snoof zacht. “Iedereen heeft altijd iets. Totdat het ongemakkelijk wordt.” Hij nam een slok koffie en trok een gezicht

dat vertelde dat de smaak hem persoonlijk had teleurgesteld. “Hij weet hoe belangrijk deze meeting was.”

“Hij weet *alles*,” zei Sofie, nu zonder glimlach. “Dat is net het probleem. Hij zegt nooit iets, maar je voelt altijd dat hij alles bijhoudt. Alsof hij intern notuleert.” Ze schudde het lepeltje af, te hard. “Mensen houden daar niet van.”

Dirk keek haar aan, kort, scherp. “Standvastigheid is geen vrijgeleide,” zei hij. “Zeker niet als je er nooit iets tegenover zet. Geen initiatief. Geen zichtbaarheid.” Hij boog zich iets naar haar toe, alsof wat hij nu ging zeggen onder het bureau moest blijven. “Als hij hier binnenkomt, wil ik hem meteen zien. Meteen.”

Sofie knikte, dit keer sneller. Hier kon ze iets mee. “Ik zal het zeggen als ik hem zie.”

“Niet *als*,” zei Dirk. “*Wanneer*.”

Hij draaide zich om, liep weg met dat specifieke loopje van een man die vindt dat gezag ook uit tempo bestaat en liet achter zich een lege koffiebeker en een besluit dat al vastlag vooraleer het uitgesproken werd.

Laurens zou het mogen uitleggen. En uitleg, dat wisten ze allebei, is zelden bedoeld om iets te begrijpen.

In het bedrijf begon Laurens’ afwezigheid intussen gewicht te krijgen. Niet het soort gewicht dat alarmbellen laat afgaan of namen doet vallen, maar dat trage, bureaucratische gewicht dat dingen naar beneden trekt zonder dat iemand precies kan aanwijzen wanneer het is begonnen. Er werden bliken uitgewisseld die net te lang duurden om toevallig te zijn. Iemand zette zijn laptop dicht en daarna weer open. Iemand anders zei luid dat hij “toch nog even een follow-up zou sturen”, alsof communicatie een vorm van bezwering was.